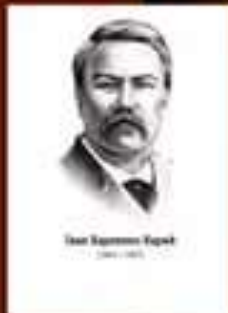
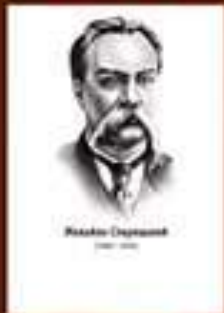

Іван Карпенко-Карий. Короткі відомості про життя і творчість видатного українського драматурга.

Трагікомедія «Сто тисяч»

У другій половині 19 століття в Україні поширився аматорський театральний рух. В аматорських гуртках розпочинали діяльність корифеї українського театру — драматурги і режисери Михайло Старицький, Марко Кропивницький та Іван Карпенко-Карий.

Велика сила, братці, гроші,
Грошима й дурні прехороші,
Є в дурня гроші — він і пан.
Є в нього золотий жупан...

Л.І. Глібов

Театр корифеїв

- **Корифей**- той, хто досягнув великих успіхів, найвизначніший діяч у галузі науки чи мистецтва.
- **«Театр корифеїв»** — перший професійний український театр. Його було відкрито 1882 року в Єлисаветграді, і цього ж року український театр відокремився від польського та російського. Засновником театру був Марко Лукич Кропивницький, що володів усіма театральними професіями. Розквіт театру пов'язаний з іменами І.Карпенка –Карого, М Садовського, П Саксаганського, М Заньковецької, М. Кропивницького, М. Старицького.Основу репертуару “Театру корифеїв становили твори І .Карпенка – Карого, М Кропивницького й М. Старицького”

Іван Карпенко-Карий

Сцена - мій кумир, театр -
святий храм для мене.
І. Карпенко-Карий

Справжнє ім'я — Іван Карпович Тобілевич (псевдонім Карпенко-Карий поєднує в собі ім'я батька та улюбленого літературного персонажа Гната Карого — героя п'єси Т. Шевченка «Назар Стодоля»).

І. Карпенко-Карий народився 29 вересня 1845 року в селі Арсенівка Бобринецького повіту на Херсонщині в сім'ї зубожілого дрібного шляхтича, управителя поміщицького маєтку. Хлопець навчався в Бобринецькому повітовому училищі, потім з 1859 року працював писарчуком станового пристава в містечку Мала Виска, пізніше став канцеляристом міської управи.

1870 року І. Карпенко-Карий одружився з Надією Тарковською. 1883-го в альманасі «Рада» надрукував оповідання «Новобранець», підписане псевдонімом Гнат Карий. За неблагона-дійність І. Карпенка-Карого звільнили з посади секретаря поліції. Він вступив до труп М. Старицького.

Протягом 1886–1887 років І. Карпенко-Карий опублікував п'єси «Бондарівна», «Розумний і дурень», «Наймичка», «Безталанна», «Мартин Боруля».

Трагікомедія «Сто тисяч» у постановці Київського Театру на Подолі:

І.Карпенко-Карий в ролі Герасима
Калитки

Теорія літератури

- КОМЕДІЯ — такий драатичний твір, у якому в комічних образах викриваються негативні суспільні або побутові явища, висміюються людські вади, негативні риси характеру.
- ТРАГЕДІЯ – драматичний твір, у якому зображено зіткнення непримиренних життєвих суперечностей, а герої потрапляють у безвихідне становище, вступають у боротьбу з нездоланими силами і, як правило, гинуть.
- ТРАГІКОМЕДІЯ— драматичний твір, у якому об'єднані риси трагедії й елементи комедії: твір, збудований на основі трагедійного конфлікту, розв'язка якого закінчується комічно, не вимагає обов'язкової загибелі героя.

- Драматичним називається такий художній твір, в якому життя розкривається не через авторську розповідь, а через безпосередню дію, через розмову і вчинки дійових осіб.
- Основні особливості драматичного твору — це:
 - — єдність місця і дії;
 - — зображення персонажів через "їхні вчинки, поведінку, висловлювання;
 - — відтворення подій як живого процесу;
 - — наявність ремарок;
 - — призначення для вистави на сцені;
 - — поділ тексту на дії, картини, яви;
 - — діалогічна мова.

- Мова автора в п'єсі посідає невелике місце. Це список дійових осіб, описи вигляду сцени, імена персонажів перед їхніми висловлюваннями. До мови автора належать також зауваження в дужках (рідше — між рядками) про те, з якою інтонацією, з якими почуттями, жестами, мімікою говорить персонаж, що при цьому робить, як поводить себе.
- Такі авторські пояснення у п'єсі називаються ремарками (від фр. Remarque — помітка, примітка). Вони допомагають створити сценічний образ, який втілював би задум автора; костюмеру, гримеру — надати актору зовнішнього вигляду, відповідного ролі. Читачеві ремарки допомагають краще уявити зображене в п'єсі.
- Текст п'єси ділиться на частини, які називаються діями, або актами, оскільки події, зображені в кожній з них можуть відбуватися в різних місцях, і сцена повинна мати відповідний вигляд. Між діями під час вистави робляться перерви (антракти), які потрібні акторам і глядачам для відпочинку, а декораторам — для переобладнання сцени.
- Дії поділяються на яви, або сцени чи картини, що зв'язано з появою на сцені або виходом з неї дійової особи.
- Обсяг драматичних творів такий, щоб вистава тривала не більше чотирьох годин.

Історія написання трагікомедії “Сто тисяч”

- Одного разу, перебуваючи під наглядом поліції у станиці Костянтинівська, Іван Карпенко-Карий був свідком того, як біля трактиру, в якому, як на біржі, відбувалася купівля-продаж, підписувались векселі, переходили з рук до рук гроші, збиралося багато бурлак, які розповідали про те, як багатого глителя обдурили шахраї, продавши замість фальшивих грошей прості папірці.
- - Ото робота! Сто тисяч! - захоплювався меткий купчик, що не раз підсідав за стіл до Івана Карповича, запрошуючи його до себе у прикажчики.
- Почута історія дала драматургу матеріал для роботи.
- - Ці люди напрошуються дійовими особами комедії, яку варто назвати вагомим словом "Гроші", - ділився він думками з дружиною Софією Віталіївною. - Всюди гроші, гроші, гроші... Увірвалася у життя хлібороба хвороблива жадоба грошей, спотворюючи побут і людські взаємини. Треба писати комедію на цю тему, картати ненажер, моральних виродків. Без сатири не може бути прогресу! "
- У 1889 році І. Карпенко-Карий написав перший варіант комедії "Гроші", яку через цензуру переробив і доповнив, а у 1890 році надіслав до друку під іншою назвою - "Сто тисяч".

- Тема: зображення життя селянства в пореформені часи, суспільні явища, що мали місце в 80—90 роках ХІХ століття.
- Основна думка: автор висміює шахраїв, їх ненаситну жадобу до наживи, духовну обмеженість, змушує людей, mimo їх волі, соромитись своїх лихих учинків. "Буде здоров'я, будуть і гроші..." .
- Жанр: трагікомедія.

Домашнє завдання:

1. Усно підтвердіть або спростуйте думку: так-ні

- 1. І. Карпенко-Карий народився на Сумщині.
- 2. На одинадцятому році життя майбутній драматург почав учитись у Бобринецькій повітській школі.
- 3. Коли Іванові було чотирнадцять років, батько влаштував його працювати секретарем у повітовому суді.
- 4. Під наглядом поліції Іван Карпович перебував, коли жив у Бобринцях.
- 5. І. Карпенко-Карий написав 18 п'єс.
- 6. У своїх творах Іван Карпович виявляє глибоке співчуття до трудящих, показує їх ненависть до хижаків-капіталістів.
- 7. Писати І. Карпенко-Карий почав ще у Бобринцях, навчаючись в університеті.
- 8. Перша назва комедії «Сто тисяч» — «Гроші».
- 9. Гроші — улюблена тема розмов Герасима Калитки
- 10. Роль Герасима Калитки прекрасно виконав Панас Саксаганський, рідний брат письменника.
- 11. «Сто тисяч» І. Карпенка-Карого належать до реалістичної соціально-побутової драми.
- 12. В Єлисаветграді Тобілевич розпочав нелегальну політичну діяльність.

2. Іван Карпенко-Карий прочитати трагікомедію «Сто тисяч».